

Täysistunto

Tiistai 10.12.2019 klo 15.45—21.15

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2020 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 3 ja 12 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2019 vp

Lakialoite LA 13, 15, 18, 28/2019 vp

Toimenpidealoite TPA 35/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2019 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu

15.47 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Tähän hallituksen esitykseen sisältyvän mietinnön vastalauseen 1 mukaisesti ehdotamme, että tämä 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana mietinnön mukaisesti.

2. lakiehdotukseen tehtiinkin ensimmäisessä käsittelyssä jo vastaavat pykälämuutosehdotukset.

Edelleen esitän, että tämä 3. lakiehdotus hylätään. Tämä 3. lakiehdotus koski siis ulkomailta Suomeen muuttavien avainhenkilöitten asemaa. Näin se lyhyesti menee.

15.48 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelman mukaan verotuksen tulee tukea talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Hallitus tavoittelee työllisyysasteen nostamista 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä. Tämä on edellytys hallituksen tavoitteen toteutumiselle julkisen talouden tasapainosta. Hallituksen toteuttama veropolitiikka on kuitenkin perustavanlaatuisessa ristiriidassa hallituksen omien tavoitteiden kanssa. Ansiotuloverotuksen kiristäminen [Jari Myllykoski: Toisten jälkiä joutuu korjaamaan!] ja kotitalousvähennyksen poistaminen nostavat työhön kohdistuvaa verokiilaa ja tekevät työn teettämisestä sekä työn vastaanottamisesta nykyistä kannattamattomampaa.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten ansiotulojen verotus kiristyy. Edellisellä vaalikaudella huolehdittiin siitä, ettei kenenkään ansiotuloverotus kiristynyt. Kireä työn verotus vähentää halukkuutta työn tekemiseen, teettämiseen ja itsensä kehittämiseen. Hyvinvointi syntyy vain työstä. Jos työtä verotetaan kireästi, myös hyvinvointia syntyy vähemmän. Tämän vuoksi edellinen hallitus kevensi työn verotusta yhteensä 1,4 miljardilla eurolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Korkea työn verotus on haitallista kaikissa tuloluokissa. Pienillä tuloilla se vähentää kannustimia ottaa työtä vastaan. Keskituloisilla työnteosta rankaiseminen korkealla ja nopeasti kiristyvällä verotuksella vähentää kannustimia kehittää omaa osaamistaan tai tavoitella vastuullisempia työtehtäviä. Suomi verottaa poikkeuksellisen tiukasti tärkeintä kilpailukykytekijäänsä eli osaamista. Verotamme kansainvälisesti vertaillen kireästi huippuosaajia ja asiantuntijoita. Viime vuosina korkeasti koulutettujen nettomuutto pois Suomesta on kiihtynyt huolestuttavasti. Saksassa on väestömäärään suhteutettuna kaksinkertainen johtaja- ja asiantuntijataso työpaikkoja Suomeen verrattuna. Tämä väestönosa ja heidän työpaikkansa kilpailevat kansainvälisillä markkinoilla. Työpaikkojen sijoittumiseen vaikuttaa keskeisesti verotaso.

Arvoisa puhemies! Hallitus tekee asiantuntijoiden osalta ristiriitaista politiikkaa. Se nostaa korkean lisäarvon työhön kohdistuvaa verotusta ihmisille, jotka nyt työskentelevät Suomessa. Samalla se laskee ulkomaalaisten asiantuntijoiden verotusta ymmärtäen, että kansainvälisen tason huippuosaajia on vaikea houkutella Suomeen yleisillä työhön kohdistuvilla veroasteilla. On aivan keskeistä pitää Suomi kilpailukykyisenä myös muualta tuleville ihmisille. Siksi ulkomaisten avainhenkilöiden kohtuullista verotusta on helppo tukea. Saman kannustavuuden tulisi kuitenkin päteä myös kotimaiseen työvoimaan. Suomessa on voitava tehdä ja teettää monenlaista korkean tuottavuuden työtä. Nyt suomalainen huippuosaaja voi joutua maksamaan yli 22 prosenttiyksikköä korkeampaa veroa kuin ulkomainen huippuosaaja.

Arvoisa puhemies! Nykyinen hallitus, tai no, tämä edeltävä hallitus, on heti ensi töikseen ensimmäisessä budjetissaan poikkeamassa edellisen hallituksen — tarkoitan nyt sitä Sipilän hallitusta — [Naurua] veropolitiikan keskeisistä periaatteista. Työn verotus on kiristymässä ensi vuonna 250 miljoonalla eurolla, koska hallitus ei ole kompensoimassa palkansaajille veroluonteisten maksujen kiristymistä. Veronmaksajain Keskusliiton arvion mukaan keskituloisen, 3 452 euroa kuukaudessa ansaitsevan veroprosentti kiristyy noin 0,4 prosenttiyksikköä vuonna 2020. Tämä tarkoittaa keskituloiselle kahden palkansaajan perheelle reilun 300 euron menetystä vuosittain. On positiivista, että hallitus esittää ensi vuodeksi pienituloisille 200 miljoonan euron kevennystä ansiotuloverotukseen. Tästä huolimatta verotus kiristyy hieman myös matalilla palkkatasoilla. Esitetty veronkevennys on siis riittämätön kompensoimaan maksujen muutoksista aiheutuvat palkkaverotuksen kiristymiset ensi vuonna. Kaiken päälle hallitus on myös kiristämässä välillisiä veroja. Työssä käyvien ja yritysten kustannuksia nostetaan 250 miljoonan euron polttoaineverojen kiristyksellä, jota ei kompensoida yrityksille tai keskituloisille muussa verotuksessa. Haittaverojen reilun kiristämisen vastapainoksi tarvittaisiin vastaavasti ansiotuloveron tuntuva kevennys.

Arvoisa puhemies! Kokoomus esittää omassa vaihtoehtobudjetissaan yhteensä miljardin euron ansiotuloverotuksen kevennystä ensi vuodelle kaikille palkansaajille sekä eläkeläisille. Kokoomus edellyttää hallituksen vähintään huolehtivan siitä, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristy vaalikauden aikana.

Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennyksen heikennys on huonoa työllisyys-, perhe- ja senioripolitiikkaa. Kotitalousvähennyksellä tuetaan työllisyyttä ja torjutaan harmaata taloutta. Vähennys on myös tärkeä tuki erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille arkea helpottavien palveluiden hankintaan. Vähennys alentaa kynnystä teettää kotitöitä ja korjauksia ulkopuolisilla ammattilaisilla sekä ehkäisee harmaata taloutta. Hallitus esittää vuoden 2020 talousarvion yhteydessä kotitalousvähennyksen leikkausta. Enimmäismäärää ehdo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

tetaan alennettavaksi 2 400 eurosta 2 250 euroon. Samoin vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista ehdotetaan alennettavaksi työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Hallitus tavoittelee korkeampaa työllisyysastetta ja harmaan talouden tehokasta torjuntaa. Hallituksen päätös heikentää kotitalousvähennystä on vastoin kumpaakin päämäärää. Kotitalousvähennyksen heikennys nostaa remontti- ja kotipalveluiden hintaa ja laskee palveluiden kysyntää. Tämä vähentää palvelualojen työllisyyttä ja kasvattaa riskiä harmaan talouden lisääntymiseen.

Kokoomus esittää, että hallitus luopuu kotitalousvähennyksen heikennyksestä. Kokoomus esittää vaihtoehtobudjetissaan yli 75-vuotiaille parannettua kotitalousvähennystä. Tämä tukisi ikääntyneiden asumista kotona, säästäisi hoivamenoissa sekä lisäisi kotipalvelualan työllisyyttä. Kokoomus ehdottaa, että yli 75-vuotiaiden osalta kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn perusteella esitän vastalauseen 2 mukaiset lausumahdotukset:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu turvaamaan sen, ettei kenenkään palkansaajan verotus tällä vaalikaudella kiristy.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta yli 75-vuotiaiden osalta siten, että kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen.”

15.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on kysymys toisesta käsittelystä. Tuossa viime viikolla, kun kävimme ensimmäisen käsittelyn, varsin perusteellisesti käsitelimme verotusta siinä, enkä lähde kertaamaan niitä keskusteluja tässä, mutta totean vain, että tämä hallituksen esitys keventää verotusta. Tämä keventää verotusta kaikissa tuloluokissa. Ainoa verotusta nostava elementti, jos näin voi tulkita, on solidaarisuusveron pysyminen edelleen voimassa, mikä mielestäni on erittäin hyvä, koska kuitenkin tarvitaan myös sitä, että parempituloiset omalta osaltaan kortensa kekoon kantavat ja yhteisien palveluiden rahoitukseen osallistuvat.

Puhemies! Tässähän siis nämä indeksitarkistukset vähentävät verotuloja liki 500 miljoonalla. Sen lisäksi tehdään veronkevennyksiä 200 miljoonan edestä, ja on tärkeää, että ne painottuvat pienituloisiin palkansaajiin, eläkkeensaajiin ja etuuksien saajiin. Sillä tavalla tämä on hyvä ja oikeudenmukainen kokonaisuus.

Kerrattakoon nyt vielä, puhemies, se mistä myös hyvin seikkaperäisesti viime käsittelyssä puhuimme: Tällä esityksellä ei päätetä tästä veroluonteisten maksujen noususta, vaan nämä päätökset on tehnyt — onko se sitten nyt sitä edellinen hallitus — Sipilän hallitus vuosina 2016 ja 2018 säädetyillä laeilla, ja niiden lakien mukaan tässä nyt mennään. Ja tässähän on kysymys sitten näistä kuulluista kiky-asioista, joista myös viimeksi kertosimme, että niinhän siinä kävi, että tämä kiky sinänsä syntyi pakkolakiuhkailun seurauksena siten, että nämä rakenteet, mitkä tässä nyt ovat, ovat tässä edellisen hallituksen toimenpiteiden johdosta. Mutta sinänsä tämä esitys, mistä tänään puhutaan, keventää verotusta, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

on hyvin tärkeää, että tämänkin kautta pienituloisten ihmisten ja palkansaajien, eläkkeensaajien ja sosiaalietuuksien saajien verotaakka helpottuu.

15.59 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen tekemää esitystä 3. lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Me perussuomalaiset pidämme erikoisena sitä, että tämän hallituksen esityksen toteutuessa ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverotus laskisi 35 prosentista 32 prosenttiin samalla, kun monilla tavallisilla suomalaisilla palkansaajilla käteenjäävät tulot pikemminkin laskevat veroluonteisten maksujen nousun myötä, kuten täällä edellä todettiin. Tämä suunta, johon kotitalouksien ostovoima on menossa, on kestävä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset esittivät asian ensimmäisessä käsittelyssä viime viikolla muun muassa 100 miljoonan euron veronkevennystä tavallisille suomalaisille palkansaajille. Samoin esitimme tämän palkkatulojen, ansiotulojen verotuksen 100 miljoonan kevennyksen lisäksi 50 miljoonan euron kohdennusta eläkeläisten veronkevennyksiin. Olemme esittäneet myös kotitalousvähennyksen 92 miljoonan euron leikkausten peruuttamista ja tuloverotuksen lapsivähennyksen palauttamista lainsäädäntöön. Valitettavasti nämä hyvät esityksemme kaatuivat viime viikon äänestyksissä.

16.01 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituskaudella huolehdittiin siitä, ettei kenenkään ansiotuloverotus kiristynyt. Kireä työn verotus vähentää halukkuutta työn tekemiseen, sen teettämiseen ja myöskin kouluttautumiseen ja itsensä kehittämiseen. Nykyinen hallitus on heti ensimmäisessä budjetissa poikkeamassa edellisen hallituksen, siis Sipilän hallituksen, veropolitiikan keskeisestä periaatteesta. Työn verotus on kiristymässä ensi vuonna 250 miljoonalla eurolla, koska hallitus ei ole kompensoimassa palkansaajille veroluonteisten maksujen kiristymistä. Tämän kaiken lisäksi hallitus on kiristämässä välillisiä veroja: työssä käyvien ja yritysten kustannuksia nostetaan polttoaineen kiristyksellä, jota ei kompensoida yrityksille tai keskituloisille muussa verotuksessa. Haittaverojen reilun kiristämisen vastapainoksi [Pia Viitasen välihuuto] tarvittaisiin vastaavasti ansiotuloveron tuntuvaa keventämistä.

Kokoomus esittääkin omassa vaihtoehtobudjetissaan yhteensä miljardin euron ansiotuloverotuksen kevennystä ensi vuodelle kaikille palkansaajille ja eläkeläisille. Kokoomus edellyttää hallituksen vähintään huolehtivan siitä, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristy vaalikauden aikana. Sitä valitettavasti nykyisen hallituksen näköpiirissä ei ole.

Kannatankin lämpimästi edustaja Auton tekemiä lausumaehdotuksia.

16.02 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu siitä, että verotus ei kiristy, mutta tietysti täytyy ajatella sitä, mitä kokonaisverotukseen laskee. Itse lasken siihen myös kulutusverot ja välilliset verot. Jos ajattelen esimerkiksi polttoaineen tankkausta, niin tietääkseni se on kalliimpaa jatkossa elikkä se hinta nousee, ja samaten kotitalousvähennystä saa käyttää heikommin. [Pia Viitasen välihuuto] — Jos edustaja Viitanen malttaisi kuunnella — niin mietin sitä esimerkiksi, kuinka hyvä työllistävä vaikutus olisi kotitalousvähennyksen laajentamisella. Hallitus on perustellut sitä sillä, että kaikki pienituloiset eivät sitä saa, ja se on hyvä kehittämiskohde, mutta miksi sitä pitää viedä muiltakin pois? Se ei ehkä ole ihan järkevä perustelu. Perussuomalaiset ovat esittäneet esimerkiksi, että sitä voisi laajentaa kauppa-apuun. Jos ajatellaan palvelualojen työllisyyttä, jos ajatellaan kotipalveluita, kauppa-apua, siivousapua, tämäntyyppisiä, niin pienet yrittäjät, yksinyrittäjät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

ehkä työllistyisivät helposti ja tämä olisi työllisyystoimi, joita tietysti hallitukselta enemmänkin vielä edelleenkin odotamme — niitä odotellessa.

Tämä omaishoitajien verovapaus olisi valtavan hyvä. Tuossa katsoin tuota, että omaishoitajan palkkiot ovat noin 400:sta vajaaseen tuhanteen, ja jos ajatellaan, että se korkeampi omaishoitopalkkio ensimmäisessä ja toisessa luokassa edellyttää ympärivuorokautista hoitamista, niin se annetaan vain sairaala- ja laitoshoidon sijaan. Jos mietitään, mitä laitoshoido maksaisi: jos keskimäärin vaikka 200 euroa kuukaudessa kunnalle maksaisi laitoshoido, niin se olisi 6 000:n luokkaa, mitä se kunnalle maksaa, minkä työn omaishoitaja tekee. Tämäkin idea olisi ollut helposti otettavissa käyttöön, mutta valitettavasti nyt tätä perussuomalaisten hyvää ideaa, jota me olemme pitkään ajaneet, ei haluttu muistaa. Puhutaan kauniisti omaishoitajista ja hoitajista yleensäkin ja arvostetaan heitä juhlapuheissa, mutta hoitajamitoitus hoitokodeissa odottaa edelleen rahoitustaan, [Maria Guzenina: Se tulee!] ja kotihoito on nyt unohtumassa, jos ajatellaan, että kotihoitoon liittyvät myös omaishoitajat. Sopimushoitajia on Suomessa lähes 50 000 viime vuoden tilaston mukaan — heidät on unohdettu. Tämä kotitalousvähennyksen heikennys on todella merkittävä heikennys, ja on arvioitu, että se lisää myös harmaata taloutta, eli en oikein nyt tiedä, mikä hallituksen linja on.

Perussuomalaisillahan on selkeä linja siinä mielessä, että me olisimme lisänneet henkilöiden ostovoimaa 700 miljoonalla eurolla ja leikanneet näitä niistä maan ulkopuolisiin tulonsiirtoihin menevistä asioista, joita me emme priorisoi.

Valitettavasti nyt aikani loppuu.

16.05 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Täytyy nyt kuitenkin vielä muistuttaa siitä, vaikka haavat ovat syviä ja ikäviä, mitä kikyillä tähän maahan aikaan on saatu. Uskallan tulkita, että tämänkin hetken työtaistelutilanne paljolti johtuu siitä, että niin sanotusti venäläistä rulettia työmiehen ohimolla pelatessa pakotettiin palkansaajajärjestöt hyväksymään kiky-sopimukset ja sitä kautta työtuntien ja vuosityöajan pidentäminen, josta myös Teollisuusliitto teki vain määräaikaisen sopimuksen, ja nyt kun se ollaan purkamassa, niin ollaan vielä vaatimassa lisää ja sen varjolla myös matalia palkankorotuksia, mitkä eivät turvaa ostovoimaa.

Siltä osin voidaan ajatella niin, että veroluonteiset maksut ovat nyt osaltaan nostamassa verotusta, mutta sitä ei nyt juuri tässä esityksessä ole mukana, vaan kyllä tällä esityksellä ollaan alentamassa verotusta, ja jos nyt oikein olen asioita ymmärtänyt, niin VM:n laskelmien mukaan nimenomaan alennetaan. Mikä kohdistuu nimenomaisesti pieni- ja keskituloisten ansioverotukseen, työn verotukseen, niin se linja on oikea. Tässä hallituksessa, joka nyt alkaa uudelleen ja jonka hallitusohjelmassakin nämä hyvät esitykset ovat mukana ja joka niitä edistää, suunta on oikea. Me olemme madaltamassa verotusta ja nimenomaan sinne, missä sen vaikutus on keskeinen, eli pienituloisten osalta.

Tästä kikystä ja niin edelleen täytyy nyt muistuttaa vielä, että sillä kaudella valtiovarainministerinä oli kansanedustaja Orpo, kun näitä asioita vietiin eteenpäin, ja tämäkään hallitus ei pysty kaikkia sukkia, jotka rikki kulutettiin edellisten hallitusten aikana, korjaamaan ja parsimaan. Lankaa ei ole ollut vielä riittävästi kaiken korjaamiseen, mutta uskon, että kun pääministeri Marin saa hallituksen oikein ryhdikkääseen työhön, niin jo seuraavissa budjeteissa ja talousarvioissa voidaan nähdä, että tämä hallitus tulee viemään Suomea ja sen työllisyyttä eteenpäin. [Leena Meri: Riippuu vaan, mihin suuntaan!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

16.08 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Täällähän on tapana keskustella samat asiat muutamia kertoja, ja tästäkin on jo puhuttu, mistä tänään on puhuttu. Tämän hallituksen esityksen mukaan työn verotus ei kiristy. Muutokset, jotka siihen suuntaan käyvät, periytyvät kilpailukyky sopimuksesta, meidän viennillemme ja taloudellemme erittäin tärkeästä kilpailukyky sopimuksesta, [Arto Satonen: Siinä kuuluu hallituksen linja!] jota kokoomus oli hyväksymässä ja jonka myös työmarkkinajärjestöt hyväksyivät. Ja nämä vaikutukset ulottuvat pitkälle, kun nyt edelleen ensi vuonnakin työttömyys- ja eläkevakuutusmaksuja siirtyy työnantajalta työntekijälle ja sitten myöskin päättyy tämä sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun määräaikainen alennus. Mutta kuten sanottu, niin tämän hallituksen esitys ei kiristä työn verotusta.

Ja sitten näistä muista asioista voisi todeta, että onhan se tietysti vähän surullista, kun oppositiolla ei kovin paljon ole moitittavaa. Noita liikennepolttoaineiden valmisteverojahan kutakuinkin kaikki hallitukset ovat korottaneet. Se on ainakin sillä tavalla käyttökelpoinen verotusmuoto, että se jakaantuu varsin laajalle. Se ei kurita yhtä ryhmää, vaan se jakaantuu laajalle. Nyt sitten koko vaalikauden aikana [Olli Immosen välihuuto] korotetaan liikennepolttoaineiden valmisteveroa 6—7 senttiä per litra, ja siinä on jo arvonnäköverokin mukana. Se ei neljän vuoden aikana vallan kauheasti ole.

Ja kerrataan nyt vielä, kun täällä kertauskursseilla ollaan, että kokoomushan nosti tätä liikennepolttoaineiden valmisteveroa vuosina 2012, 2014, 2015 ja 2017. [Johannes Koskinen: Bingo!] Ja perussuomalaisetkin ehtivät jo mukaan vuonna 2017, olisitte ehkä ehtineet pitemmällekin, mutta nyt olette tuossa vaiheessa.

Ja sitten kotitalousvähennyksestä: Se nyt ei ihan tavallista kansalaista koske tämä pieni kotitalousvähennyksen muutos. Normaali keskimääräinen suomalainen — kuuluu hän mihin tahansa ryhmään, on palkansaaja, eläkkeensaaja, yrittäjä — käyttää tätä kotitalousvähennystä hiukan toistatuhatta euroa vuodessa. Siitä tehtiin selvitys verojaostossa, että kaikilla ryhmillä se on se hiukan toistatuhatta euroa vuodessa. Tämä pienennys kotitalousvähennykseen, aika marginaalinen pienennys, kyllä koskee pikemminkin aika hyväosaisia ihmisiä.

16.11 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtaja Viitanen täällä käytti erinomaisen painavan puheenvuoron. Hieman täydentäisin siltä osin, että kun edustaja Laiho täällä syytti hallitusta siitä, että se ei kompensoi veroluontoisten maksujen korotuksia ja kiristysä, hän käytti tätä termiä, ja täällä myöskin edustaja Meri puhui samasta asiasta, että verotus kiristyy kautta linjan tai kokonaisuutena, jos sitä arvioidaan, niin nyt tässä täytyy kyllä nojautua, arvoisat edustajat, valtiovarainministeriön tekemiin laskelmiin, joiden mukaan Suomessa kotitalouksista 70 prosentin käytettävissä olevat tulot kasvavat tämän budjettiesityksen pohjalta. Siis toistan: käytettävissä olevat kokonaistulot kasvavat. Ja se, mikä tässä on vielä olennaista, arvoisa puhemies, on se, että tämä 70 prosenttia kattaa erityisesti — kattaa erityisesti — pienituloisia ja keskituloisia ihmisiä. Eli tässä on myöskin samanaikaisesti vahva solidaarisuuslinja hallituksen veropolitiikassa, mikä on tässä tärkeä huomioida, ja haluaisin tätä alleviivata.

Tässä tuli keskustelussa myöskin esille se, että solidaarisuusvero [Leena Meri pyytää vastauspuheenvuoroa] säilyi sellaisenaan, sitä ylläpidetään. Haluaisin, arvoisa puhemies, muistuttaa edustajia siitä, että tässä solidaarisuusverossa on ongelma. Ei siinä, että meillä on olemassa solidaarisuusvero, vaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti on outoa, että yli 65-vuotiaille tämä solidaarisuusvero on rakenteeltaan kireämpi kuin alle 65-vuotiaille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Tässä kohdassa meillä on ongelma. On hyvä, että kaikki, joilla on hyvät tulot, osallistuvat talkoisiin suomalaisessa yhteiskunnassa. Sitä tämä solidaarisuusvero sisällään pitää, mutta on väärin, että tässä on ikäraja olemassa. Esimerkiksi edustaja Johannes Koskinen on just tänään 65-vuotiaana siirtynyt — onnittelen häntä siitä — siihen ryhmään, jota periaatteessa tämä solidaarisuusvero iskee rajummin kuin muita. Hän myöskin samanaikaisesti tilastoissa siirtyy passiiviväestöön, ja huoltosuhde siltä osin heikkeni tilastollisesti, jos siitä täällä käydään keskustelua. Haluan vain tämän muistuttaa tässä yhteydessä, [Naurua] näin tarkkoja meidän tilastomme ovat. Siis huoltosuhde heikkenee edustaja Johannes Koskisen kohdalla juuri tänä päivänä. [Aki Lindén: Hyvä Kimmo, että muistat meitä vanhempia!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, monta nimeä mainittiin, mutta ei mennä silti debattiin — osa niistä oli jopa onnitteluja.

16.13 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen tuossa totesi, että verotus ei kiristyisi, mutta sehän kiristyy. Veronmaksajain Keskusliiton mukaan keskituloiselle henkilölle, joka on ansainnut noin 3 450 euroa kuukaudessa, jää 160 euroa vähemmän käteen jatkossa.

Sitten toinen kysymys on tämä solidaarisuusvero, oikeastaan se tapa, millä siitä puhutaan. Edustaja Viitanen tuossa sanoi, että on hyvä, että nämä ihmiset, [Pia Viitanen: On se hyvä!] jotka nyt maksavat tätä solidaarisuusveroa, osallistuvat myöskin valtion budjetin rahoitukseen ja yhteisen kassan kasvattamiseen. Edustaja Viitanen, hehän jo osallistuvat muutenkin progression kautta hyvin paljon enemmän kuin keskimääräinen suomalainen, ja nyt sitten tämä parin prosentin veroprogression korotus vielä säilyy täällä.

Edustaja Kiljunen, nostitte hyvin esiin tuon epäkohdan, että eläkkeellä olevien vero — raippavero siis — on epäoikeudenmukainen näitä eläkeläisiä kohtaan, [Kimmo Kiljunen: Pitää paikkansa!] koska se kohtelee epäoikeudenmukaisesti paitsi sen veron määrän suhteen, niin myöskin sen suhteen, että sen alaraja on alempana. Se on epäkohta, joka pitäisi korjata. [Kimmo Kiljunen: Se on pysyvä vero!]

Mutta sen lisäksi täällä on myöskin muita epäkohtia, kuten tämä kotitalousvähennyksen määrän vähentäminen, joka varmasti tulee käymään monen eläkeläisen kukkarolle huonolla tavalla, ja käy myös työllisyyden päälle, koska sitten niitä palveluyritysten palveluksia ei ole enää varaa ostaa, koska vähennystä ei enää pysty samassa määrin tekemään.

Arvoisa puhemies! Kun hallituksen suunnitelmissa ensi vuodelle on muutenkin aika vähäinen määrä näitä työllisyystoimia, niin odotettavissa on, että hallitus joutuu tekemään vielä ensi vuoden aikana verotuksen kiristystöitä. Että niitä odotellessa sitten, ikävä kyllä, joudumme tähän tyytymään.

16.15 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! On totta, että keskustelimme viime viikolla, voi sanoa näin, varsin perusteellisesti tästä esityksestä muun muassa edustajien Viitanen ja Kiljunen kanssa — kummankin Kiljusen kanssa — mutta en malta nyt olla käyttämättä vielä puheenvuoroa, kun edelleen hallituspuolueiden kollegat antavat julkisuuteen sellaista viestiä, joka ei minusta anna oikeaa kuvaa siitä tilanteesta, mitä Suomessa tapahtuu ensi vuonna, kun tämä esitys on tullut voimaan. [Pia Viitanen: Aika moneen kertaan käyty läpi!] — Aivan totta, edustaja Viitanen, mutta käydään vielä kerran läpi, niin tulee ainakin sitten eduskunnan pöytäkirjaan kirjattua. [Leena Meri: Oikeaa tietoa! — Pia Viitanen: välihuuto — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Edustaja Viitanen, sanoitte, että tämä esitys keventää verotusta. Että tämä esitys keventää palkansaajien verotusta. [Aki Lindén: Tuloverotusta!] Mitä se sellainen palkkaverotuksen keventäminen on, joka tosiasialla johtaa siihen, [Pia Viitanen pyytää vastauspuheen vuoroa] että tavallisten, ahkerien, työssäkäyvien ihmisten palkkaverotus kiristyy ensi vuonna? [Pia Viitanen: Lomarahoja leikattiin kokoomuksen toimesta! — Arto Satonen: ”Kokoomuksen toimesta!”] Jos te, edustaja Viitanen, luette — kuten varmasti olette lue-
nut moneen kertaan verojaoston puheenjohtajana — tämän VaV:n mietinnön, niin siinä to-
detaan, että työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle
14 300 euroa sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla. [Pia Viitanen: Siinä lukee myös,
mistä se johtuu!] Näin siis tulee tapahtumaan. Veronmaksajain Keskusliiton arvion mu-
kaan keskituloisen, noin 3 500 euroa kuussa ansaitsevan palkansaajan verotus kiristyy noin
4,4 prosenttiyksikköä ensi vuonna. [Kimmo Kiljusen vastauspuheenvuoropyyntö] Kahden
keskituloisen aikuisen perheessä tämä tarkoittaa reilun 300 euron menetystä vuosittain.

Täällä hallituspuolueiden kollegat pakenevat edelleen tämän kilpailukykysovimuksen
taakse, mutta kyllähän teillä on, arvoisat hallituspuolueet, hyvät kollegat, ollut kaikki kei-
not, kaikki työkalut käsissä sen eteen, että kun te olette valmistelleet ensi vuoden budjet-
tiehdotusta, niin — kuten totesin jo viime viikolla — on aivan normaalia, että siinä yhtey-
dessä arvioidaan myös veroluontoisten maksujen muutokset. Näin tehtiin myös silloin, kun
kilpailukykysovimuksen myötä näitä sivukuluja siirrettiin palkansaajille. Silloin hyvä Si-
pilän hallitus huolehti siitä, että jokainen isä ja äiti, jokainen työssäkäyvä, ahkera suoma-
lainen saa käteensä enemmän kuin mitä aikaisemmin oli saanut. Silloin nämä sivukulujen
kasvut kompensoitiin. [Pia Viitanen: Silloin leikkasitte perusturva!] — Kuunnelkaa nyt,
edustaja Viitanen, niin saadaan tämä asia käytyä läpi. — 1,4 miljardilla eurolla kevennet-
tiin työn verotusta, jolloin huolehdittiin ensinnäkin siitä, että nämä sivukulujen siirrot saa-
tiin kompensoitua, ja toisaalta huolehdittiin myös siitä, että se tavallinen palkansaaja, siis
tavallinen sairaanhoitaja, opettaja, insinööri, lähihoitaja, sai palkastaan käteen enemmän
kuin mitä sai aikaisemmin. Nyt tämä esitys johtaa tosiasialla siihen, että kun tämä ihminen
tulee kotiin, ottaa palkanauhan ja näkee, mitä hän saa käteen, niin se on vähemmän kuin
mitä se on tänä vuonna. Täällä on kerrottu hyvin seikkaperäisesti, mistä tämä johtuu, ja
tämä fakta ei muutu mihinkään, vaikkakin täällä hallituspuolueiden kollegat toteavat, että
sinänsä kyllä oikein tämä hallitus ohjaa veronkevennystä pieni- ja keskituloisille, mutta
kun taas samaan aikaan nämä palkansaajien sivukulut kasvavat enemmän kuin mitä sinne
veronkevennyksiä ohjataan, se johtaa siihen, että tosiasialla verotus kiristyy. Te edelleen
ohitate nämä tosiasiat, mitä tässä on.

Kun edustaja Kiviranta viittasi äsken siihen, että myös edelliset hallitukset ovat korotta-
neet polttoaineverotusta, [Kimmo Kiljunen: Viisas lista!] niin tämä on tietysti totta, mutta
ero tämän hallituksen ja esimerkiksi Sipilän hallituksen välillä on se, että Sipilän hallitus
keventämällä voimakkaasti tavallisten suomalaisten maksamaa palkkaveroa huolehti kui-
tenkin siitä, että ostovoima kehittyi hyvin ja käteen jäi joka tapauksessa enemmän. Nyt ti-
lanne on se, että Suomen kokonaisveroaste kiristyy, siis kiristyy ensi vuonna verrattuna
taas tähän vuoteen. Tavallisten ihmisten verotus kiristyy, palkasta jää vähemmän käteen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole kyllä oikea suunta, mutta joka tapauksessa toivomme,
että tämä kokoomuksen vaihtoehto tulisi hyväksyttyä. Miljardilla eurolla voitaisiin keven-
tää tavallisten palkansaajien verotusta ja huolehtia siitä, että kaikilla tulotasoilla, oli kyse
sitten lyhyestä työstä tai pitempiaikaisesta työstä, työnteko kannattaisi, koska vain työnte-
olla tämä maa menestyy. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annan yhden vastauspuheenvuoron. Laajempaan debattiin emme mene, vaan jatketaan puhujalistaan. — Yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen.

16.21 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulin, että ei tarvitsisi montaa tuntia toistaa tätä samaa, mitä jo ykköskäsittelyssä viime viikolla, ja tänään olen sen jo kerran sanonut. Eli tämä hallituksen esitys keventää verotusta, ja siitä noususta, minä valiokuntakin on todennut — se löytyy kyllä täältä — valiokunta toteaa, että se taas johdetaan niistä lainsäädäntömuutoksista, mitä tehtiin veroluonteisiin maksuihin. [Sheikki Laakson välihuuto] Eli tämä tulee sieltä.

Ja arvoisat opposition edustajat, arvoisa kokoomus, kyllä se ahkera sairaanhoitaja ihan varmasti muistaa, mitä se kokoomuksen politiikka oli. Se oli sitä, että pakkolakien uhalla tehtiin kilpailukyky sopimus, jonka myötä lomarahat leikattiin. Tästä aika moni lapsiperhe kyllä ikävän kesäyöllätyksen sai [Arto Satonen: Kuka ehdotti sitä lomarahaleikkausta?] kokoomuksen politiikan seurauksena. Samoin edellinen hallitus aika julmasti leikkasi pienituloisilta ihmisiltä perusturvaa, [Puhemies koputtaa] eläkkeitä jäädytettiin, ei kovin hyvää politiikkaa tehnyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Takaisin puhujalistaan.

16.22 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä, joka on tehty edustaja Viitanen johdolla verojaostossa, selkeästi sanotaan, että ”työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle 14 300 sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla”. [Perussuomalaisten ryhmästä: Onko näin? — Leena Meri: Onko siellä virhe, Viitanen?] Tämä on aivan yksiselitteinen teksti. Me tiedämme, että meidän palkastamme otetaan verot ja veroluonteiset maksut, ja käteen jää sitten loppu. Se on oleellista: sillä ostamme kaikki ne tarpeet, mitä tarvitsemme, muun muassa sen entistä kalliimman polttoaineen, kun te nostatte polttoaineverotusta. [Pia Viitanen: Niin kuin perussuomalaiset teki viime kaudella!] Tämä on hyvin yksinkertainen ja selkeä asia.

Polttoaineveron korotuksen lisäksi sitten esimerkiksi teille, edustaja Viitanen, tulee eteen se, että Tampere joutui teidän kuntapolitiikkanne takia, eli sen, että hallitus ei kuntataloudesta kannu huolta, nostamaan puoli prosenttiyksikköä kuntaveroa, [Pia Viitanen: Oijoi! — Arto Satonen: Näin on!] ja se on suoraan pois myös siitä palkasta.

Kun nämä lasketaan yhteen, on aivan yksiselitteisen selvä asia, että 70 prosenttia palkansaajista, eläkeläisistä puhumattakaan, ei saa käteen niin paljoa kuin tänä vuonna on saanut, eli te kiristätte tavallisen palkansaajan verotusta. Se, mille momentille tai mihin ne rahat menevät, on toisarvoinen asia. Osa menee tietysti sosiaalirahastoihin ja niin edelleen, mutta käteenjäävällä rahalla jokainen ostaa leivän ja asumiskustannukset ja muut, joita kaikkia te ilmastopolitiikkannekin takia vielä kiristätte jo ensi vuonna ja tulevina vuosina.

Perussuomalaisten vastalauseessa, joka siis käsiteltiin toki jo ensimmäisessä käsittelyssä viime viikolla, on nostettu esille myös ne räikeät epäkohdat, joista sosiaalidemokraatit ja nykyisen hallituksen puolueet vielä vuosi sitten puhuivat voimakkaasti. Kotitalousvähenystä te heikennätte, lapsiperheitten asemaa me haluamme parantaa mutta te heikennätte itse asiassa, ja ennen kaikkea eläkeläiset eivät vielääkään pääse teidän lupauksistanne huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

limatta nykyistä parempaan asemaan eli tasa-arvoiseen asemaan palkansaajien kanssa. [Olli Immonen: Kyyti on kylmää!]

16.25 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Kun en päässyt osallistumaan tuohon ensimmäiseen keskusteluun ollessani sairaana, niin ihan kanssa muutama ajatus. Tässä edustaja Marttinen jo erinomaisesti kuvasi sitä, miten tämä verotus menee. Myöskin edustaja Kankaanniemi piti erinomaisen puheenvuoron. Mutta muutama ajatus siitä, mitä tämän keskustelun aikana on noussut esille:

Jos ensinnäkin katsotaan tätä Suomen talouden tilannetta, mihin tämä verotus nimenomaan liittyy, niin me olemme erittäin huonossa tilanteessa. Kuntatalouden tilanne on huonoin vuoden 1997 jälkeen, jolloin nämä nykyiset mittarit on tehty.

Sairaanhoitopiirien tilanne on erittäin huono. Esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri teki eilen — pitkälti muuten Tampereen demarien vaikutuksesta — yli 20 miljoonaa euroa alijäämäisen budjetin. Ja valtion budjetti on alijäämäinen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Puhemies koputtaa] Meillä taitaa olla sama suunta: kaikki ovat pakkasella. Eikä mitenkään edes ole nähtävissä, että tämä tilanne lähtisi tästä oikeenemaan. Ei ole tehty mitään työllisyystoimia, joilla olisi pystytty asioita edistämään. Ei ole tehty mitään muita taloutta tasapainottavia toimenpiteitä. Eli nämä kaikki kysymykset ovat sellaisia, että tämä alkaa olla oikeasti huolestuttava tilanne. Esimerkiksi tämä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tilanne on sellainen, että johto on ilmoittanut, että 500 henkilötyövuotta pitää vähentää, jotta päästään budjetissa tasapainoon. Mitä se tarkoittaa siinä, koska ihmiset pääsevät hoitoon, kuinka hyvin se onnistuu?

Arvoisa puhemies! Sitten kun katsotaan, mitä muuta tässä taloudessa tapahtuu, niin tänään on satatuhatta ihmistä lakossa. Me olemme sellaisessa tilanteessa, että tämän jo kuopatun Rinteen hallituksen aikana on menetetty, ja montaa viikkoa ei tarvitse Marinin hallituksen jatkaa, kun työpäiviä on menetetty jo enemmän kuin menetettiin koko Sipilän hallituksen aikana.

Nämä ovat todella vakavia kysymyksiä. Joka päivä meillä talouden tilanne heikkenee, ja tähän ei ole löytymässä mitään vastausta. Hallitus päättää jatkaa entisellä ohjelmallaan, jossa ei ole näihin kysymyksiin vastauksia.

Arvoisa puhemies! Täällä erityisesti edustaja Myllykoski viittasi vielä tähän kilpailukykykysymykseen, ja haluan siitä muutaman sanan sanoa. On ehkä hyvä kysyä, minkä takia siihen tilanteeseen silloin ajauduttiin. Siihen tilanteeseen ajauduttiin silloin, koska Suomen talouden kilpailukykyä piti parantaa, ja sen seurauksena syntyi 140 000 työpaikkaa tähän maahan viime vaalikaudella ja julkisen talouden tila parani kaikilla tasoilla. Se parani valtiolla, se parani kunnalla, se parani kaikissa tilanteissa, ja siinä oli aivan olennaisena osana tämä kilpailukykykysymys. Täällä muun muassa edustaja Viitanen on syyttänyt kookoomusta tästä lomarahojen leikkauksesta. Eihän se asia lainkaan näin ollut, [Kimmo Kiljunen: Eikö? — Pia Viitasen välihuuto] vaan se asia oli kyllä niin, että siinä tilanteessa, jossa oltiin, haluttiin, että suomalaisen työn kilpailukykyä parannetaan, jotta selvitään. Ja on totta, että siinä käytiin erilaista pakkolakikeskustelua. Se on aivan tosiasia. Mutta ne esitykset, jotka johtivat siihen lopulliseen kikyyn, tulivat kyllä ay-liikkeen puolelta itseltään, [Anneli Kiljunen: Pakkolain myötä!] muun muassa se kohta, että siirrettiin työnantajalta työntekijän maksettavaksi työn sivukuluja, jotka sitten valtio kompensoi verotusta keventämällä — tämä yhtälö, tämä esitys tuli nimenomaan SAK:n omalta suunnalta. Sen takia on kyllä aika mielenkiintoista, että nyt tätä uutta hallitusta ei enää sidokaan tämä veronkeven-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

nyksen puoli vaan se on unohdettu tässä. Silloin nimenomaan lähdettiin siitä, että työaika kyllä pidennettiin, mutta ei haluttu kenenkään palkansaajan, riippumatta siitä, mitkä hänen tulonsa ovat, tuloa pienentää, ei kuukausituloa eikä käteenjäävää tuloa. Tämä oli se keskeinen argumentti, koska haluttiin huolehtia myös kansalaisten ostovoimasta ja sitä kautta sisämarkkinoiden toimivuudesta. Tätäkin taustaa vasten tuntuu todella erikoiselta, että tämä hallitus ei tätä niin sanottua kompensatiota tee.

Arvoisa puhemies! Olen erityisen huolissani siitä — kun lähdin tästä julkisen talouden tilanteesta liikkeelle, joka on siis erittäin huono sekä valtiolla, sairaanhoitopiireissä että kunnissa — mitä tulee tapahtumaan ensi kevään aikana. Me olemme kuulleet niitä puheenvuoroja jo työmarkkinapuolelta, että kunta-alalla täytyy tehdä merkittävämmät palkankorotukset kuin vientialoilla, vaikkei edes vielä tiedetä, mitkä ne vientialojen kustannukset ovat. Minulle sopii oikein hyvin se, että sairaanhoitajien, opettajien, lähihoitajien, kirjastonhoitajien, poliisien palkkoja tullaan parantamaan, mutta mistä hallitus aikoo ottaa ne rahat? Vai onko niin, että te edelleen kurjistatte kuntataloutta ja sairaanhoitopiirin taloutta, jolloin edessä ovat vain irtisanomiset, lomautukset ja kansalaisten palveluiden heikentyminen? Tämäkö on se tie, joka siellä on vastassa, vai aiotteko te oikeasti tehdä jotain, esimerkiksi työllisyyden eteen ja talouskasvun eteen, jotta meillä olisi varaa siihen, että nämä palvelut voidaan turvata ja myöskin työntekijöiden ostovoima voidaan aidosti turvata, eikä kaikkea lasketa vain velkaantumisen päälle, joka tällä hetkellä nousee täysin hallitsemattomasti? [Aki Lindén: Ei se nyt hallitsemattomasti nouse!]

16.31 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Satonen tuntee asian erittäin tarkkaan ja muistaa myös nuo vaiheet, joilla Sipilän hallituksen aikaan maahan saatiin synnytettyä pitkästi toistasataatuhatta uutta työpaikkaa ja samalla kohennettua suomalaisten ostovoimaa.

Ihmettelenkin hallituksen edustajien puhetta siitä, etteikö tämä esitys kiristäisi ihmisten verotusta. Täällä mietinnössäkinhän lukee, ja haluaisin tätä vielä siteerata. Tätä ovat muutkin edustajat tuoneet esille, mutta kun kerran valiokunta omassa mietinnössään näin sanoo, että ”kun otetaan huomioon ansiotason nousu sekä palkansaajan veroluonteisten maksujen muutokset, työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle 14 300 sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla”, niin näinhän se on, että verotus kiristyy, jos valiokuntakin mietinnössään tämän toteaa. [Pia Viitanen: Luetteko koko tekstin?] Ja ostovoimallahan tässä nimenomaan on merkitystä. Eivät hallituksen hyvät aikomukset täytä ihmisten jääkaappeja. Ei hallituksen hyvillä aikomuksilla täytetä auton tankkia polttoainepumpulla. Kyllä hallituksen täytyy tehdä politiikkaa, joka johtaa siihen, että ihmisten ostovoima paranee, ja tässä mielessä ne toimet, joita vaikkapa Sipilän hallituksen aikana tehtiin, joilla 1,4 miljardia euroa ansiotuloverotusta kevennettiin, olivat juuri niitä oikeansuuntaisia toimia.

Kun edustaja Kiviranta täällä puolusteli näitä massiivisia polttoaineverojen korotuksia, niin tämä hallitus kiristää kaikkia veroja. Ansiotulojen verotus kiristyy, ja myös välillisten verojen vaikutus heikentää erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella elävien ihmisten elämää. Kun polttoaineet vaikuttavat kuljetuskustannuksiin, ne vaikuttavat elämisen kustannuksiin erittäin vahvasti.

Elikkä tässä mielessä hallituksen veropolitiikka on valitettavasti kyllä sellaista, että sitä ei voi tukea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

16.33 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Muistanpa nyt sitten viime hallituskauden: Siellähän se ei mikään ongelma tuntunut kokoomukselle eikä perussuomalaisille olevan, että hallitusohjelmaa myöten ja ensitöikseen se hallitus nosti bensaveroa. Ei silloin kuulunut tätä huolta bensapumpusta eikä muusta, että tämä on siinä mielessä aika mielenkiintoista, että silloin ilman huolen häivääkään tehtiin näitä. [Heikki Auton välihuuto] Onneksi muuten tämä hallitus ei nyt tee sitä veropolitiikkaa, mitä kokoomus vielä vaaliohjelmasaan esitti, että kaikkien lämmityspolttoaineiden lisäksi vielä kotitalouksien sähköveroa oltaisiin nostettu, niin kuin kokoomus olisi ennen vaaleja halunnut. Eli tässä suhteessa tietenkin jotain parempaa kokoomuksenkin politiikan suhteen on.

Sitten, puhemies, toinen asia. Kun tässä kovasti maalattiin, että ihmisten ostovoima nyt kurjistuu ja muuta, niin ainakin viime kaudella kokoomus uskoi hyvin vahvasti valtiovarainministeriön laskelmiin. Eikö näin? Ja nyt nämä ihan täsmälleen saman ministeriön laskelmat osoittavat, että kaikkien näitä hallituksen ratkaisut parantavat 70 prosentilla kotitalouksista sitä rahaa, mikä on käytettävissä elämiseen. Ihan se sama valtiovarainministeriö on näin laskenut, mutta nyt kokoomus ei sitä tunnu millään uskovan, jos kokoomuksen puheita kuuntelee.

Puhemies! Täällä puhuttiin myös tästä eläkeläisten asiasta ja oltiin kovasti huolissaan. Minä olen iloinen siitä, että tällä kaudella tullaan maksamaan eläkeindeksit. Viime kaudella neljänä vuotena ne leikattiin. Eläkkeitä leikattiin neljänä vuotena. Hallitusohjelmassakin jo näin kirjattiin, sen hyväksyivät niin kokoomus kuin perussuomalaisetkin. Ja ensitöikseenhän ensimmäisen vuoden veroratkaisuissa silloinen hallitus teki veroeroa lisää eläkkeensaajien ja palkansaajien välille keventämällä työtulovähennystä, helpottamalla sitä, mutta jättämällä eläketulovähennyksen helpotukset tekemättä. Se veroero oli anteeksi-antamaton, kun te olitte juuri ennen vaaleja silloin puhuneet, että pitää olla tasapuolista kohtelua. Eli silloinhan me lasketutimme, ja niin kävi, että eläkkeensaajille jäi miinusmerkki kaiken kaikkiaan rahapussiin. Nyt käy toisinpäin.

Mutta, puhemies, tässä nyt muutama vastaus täällä käytyihin keskusteluihin. Ja sanonpa nyt vielä kerran, että kannattaa, kun siteerataan näitä mietintöjä, lukea se ihan kokonaan. En nyt viittaa kolmatta kertaa tässä istunnossa siihen, kenen säätämät olivat nämä veroluonteisten maksujen nostot, mitä nyt on. Mutta tässä hallituksen esityksessä, mistä nyt puhumme, verotusta kevennetään 200 miljoonalla siten, että se kohdistuu erityisesti pienituloiseen palkansaajaan, eläkkeensaajaan ja etuuksien saajiin.

16.36 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Puhuttaessa tästä verotuksesta ja tästä lakiesityksestä: kyllähän tässä käy niin, että pieni- ja keskituloiset saavat verohelpotusta ja heidän ansiotulonsa paranevat.

Mitä tulee tähän kotitalousvähennykseen, niin kyllähän se käytännössä on ollut niin, että he, joilla on varaa tehdä niitä remontteja, teettävät niitä kotitalousvähennyksen piirissä olevia remontteja sitten urakoitsijalla, ja he, joilla ei ole varaa, keräävät sakkia kasaan ja tekevät talkoilla niitä hommia, ostavat ne tarpeet ja tekevät ne itse, ja he eivät hyödy siitä kotitalousvähennyksestä mitään. Tämä on semmoinen hyvätuloisten veronkevennysmalli.

Vuosien 2015 ja 2019 ratkaisut: Kun mietitään, mitä siellä tapahtui ihmisten ostovoimalle, niin kyllähän se oli niin, että kaikkein pienituloisimpien — eläkeläisten, työttömien ja näitten — ostovoimaa leikattiin tuntuvasti jäädyttämällä sosiaalietuuksien ja eläkkeitten indeksikorotukset, ja sitä kautta ostovoima heikkeni. Nyt tämä hallitus on parantamassa näitten pienituloisten asemaa sillä tavalla, että heille tulee nettomääräisiä korotuksia eläk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

keisiin ja muihin semmoisiin sosiaalietuksiin. Ja kyllähän se näin on, [Toimi Kankaanniemi: Se vielä puuttuisi, jos ei tulisi!] että pienituloiset käyttävät sen koko rahan kulutukseen, mikä edesauttaa myös työllisyyttä ja palvelualojen työpaikkojen syntymistä.

Ja kun vielä sitä kiky-sopimusta ja sen aikaansaamista mietitään taaksepäin ja muistetaan se tosiasia, niin kyllähän siinä — kun muistetaan ne hallituspuolueet, mitkä sen ajoivat väkisin läpi — oli ammattiyhdistysliike täysin koleran ja ruton välillä valitsemassa, että kumman suuremman taudin ottaa siitä itselleen. Vasemmistoliitto oli ainut puolue, joka vastusti täydellisesti sitä kiky-sopimusta, ja kyllä me näemme, että nyt kun sitä sopimusta ollaan purkamassa, [Arto Satonen: Se pitää paikkansa!] niin siitä joutuu tiettyjä maksuja maksamaan. Jotta yhteiskuntarauha säilyisi, niin kyllä toivon, että työmarkkinat sopivat nämä asiat ihan hyvässä työjärjestyksessä.

Mutta kaiken kaikkiaan tämä lakiesitys ja nämä esitykset, mitä nyt tämä hallitus on tekemässä, tuottaa sitä hyvää nimenomaan pieni- ja keskituloisille, jotka pärjäävät tässä yhteiskunnassa paremmin ja käyttävät rahaa sitten kulutukseen, koska kulutus tuottaa niitä työpaikkoja.

16.39 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä on todettu, tämä keskustelu käytiin viime viikolla, yhteensä kai yli 40 puheenvuoroa. Mutta kun tätä nyt uudelleen käydään, niin haluan mainita tässä muutaman faktan. En tosin väitä, että kukaan muukaan täällä olisi sanonut muuta kuin faktoja, mutta kun faktoja on niin kovin paljon — niitä voi yhdistellä kovin monella tavalla.

Otan ensiksi tämän kuntatalouden. On totta, kuten edustaja Satonen totesi, että kuntatalous on suurissa vaikeuksissa. Se johtuu tietenkin siitä, että kuntien menot, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menot, ovat kasvaneet voimakkaammin kuin kuntien tulot, [Arto Satonen: Kyllä, juuri näin on!] mutta siitä tuskin nyt voidaan syyttää edellistä eli Rinteen hallitusta, saatikka sitten tänään nimettyä Marinin hallitusta. Sen sijaan, kun katsotte täällä tänään asiaa 24, missä käsitellään kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, ja sieltä hallintovaliokunnan yksimielistä lausuntoa, jossa erinomaisen hyvin kuvataan siinä alkusivuilla koko tätä peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää, niin itse asiassa valtion budjetti vahvistaa lisää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Mutta niin kuin totesin, siitä huolimatta kuntataloudessa on ne vaikeudet, jotka täällä on todettu.

No sitten, kun täällä edustaja Marttinen — joka oli hyvin aktiivinen myös viime viikolla tässä keskustelussa, taisi käyttää kuusi puheenvuoroa silloin — sanoo, että kokonaisveroaste nousee: Minulla on tässä, niin kuin aika monella, pöydällä tämä budjettikirja, ja katsookaapa yleisperustelut sivulta Y 16. Siellä vuonna 2017 kokonaisveroaste oli 43,0 prosenttia, seuraavana vuonna 42,3 prosenttia ja ensi vuonna 42,2 prosenttia. Siis kokonaisveroaste ei nouse budjettikirjan yleisperustelujen mukaan.

Kolmas asia oli se, että kun täällä sanotaan, että tuloverot kiristyvät, niin sehän käsiteltiin jo viime viikolla perusteellisesti, että tuloverotaulukkojen inflaatiotarkistuksen myötä tuloveroasteikko ei kiristy, mutta yhdessä veroluonteisten muiden maksujen kanssa, eli sosiaaliturvamaksujen kanssa, siinä tapahtuu sitä, mitä tässä nyt on paljon keskusteltu: osalla kiristyy, osalla ei.

No, lakoistakin tässä on ehditty jo syyttää nykyistä, taikka edellistä, hallitusta. Se tuskin on niihin syypää. Eivätköhän ne syyt ole siellä kovin matalissa palkankorotuksissa viime vuosilta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Sitten kun edustaja Satonen totesi, että valtio velkaantuu nyt holtittomasti, niin katsoin, että niiden kahdeksan vuoden aikana, jotka kokoomus oli hallituksessa, joista neljä vuotta oli hallituksessa keskusta ja neljä vuotta oli sosiaalidemokraatit, niiden kahdeksan vuoden aikana valtionvelka kasvoi 80 miljardista 105 miljardiin, niin silloinhan se vasta on holtittomasti kasvanut. [Pia Viitanen: Kokoomuksen velkakello!]

16.42 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aavistuksen verran kommenttipuheen-
vuoronomaisesti, kun tässä ei debattia ole sallittu, käytän tämän puheenvuoroni. Edustaja Satosella oli erittäin painava puheenvuoro. Jotensakin siinä paino oli kuitenkin a) Tampe-
reen kunnallispolitiikassa ja Tampereen budjetissa, [Arto Satonen: Sieltä tulee Suomen
pääministerikin!] ja b) hän totesi sillä tavalla, että ohimennen täällä puhuttiin pakkolaeista
viime vaalikaudella, mutta sitten ammattiyhdistysliikkeet tekivät tämän painavan ehdotuk-
sen tästä kiky-sopimuksesta. Näinkö se meni? Minä en ollut täällä edellisellä kaudella pai-
kalla, mutta kun edustaja Satonen näin vakuuttaa, niin ilmeisesti se oli vain semmoista ohi-
menevää käytäväkeskustelua, mikä näistä pakkolaeista käytiin, ja sitten tapahtui jotakin
muuta.

Edustaja Autto täällä puhui sitä, että ostovoima on se, joka ratkaisee, koska ostovoimal-
la täytetään jääkaapit ja myöskin bensatankit — niin hän tässä sanoi. Viittaen tässä edus-
taja Lindénin äsken käyttämään puheenvuoroon, jossa me toteamme ensinnäkin sen, että
bruttoveroaste siis laskee tämän budjettiesityksen pohjalta, ja toiseksi, minä tietysti toistan
tämän asian, mutta se on ilmeisesti pakko vain toistaa: valtiovarainministeriön arvion mu-
kaan tavallisilta, ahkerilta, työssäkäyviltä ja lapsiaan rakastavilta suomalaisilta 70 prosen-
tilla käytettävissä olevat tulot kasvavat. — He ovat myöskin siis lapsia rakastavia. Halusin
täydentää tätä Marttisen listaa, että saadaan näitä kauniita epiteettejä tähän mukaan, jotta
tuntuu painavammalta tämä puheenvuoro.

Haluan muistuttaa tässä erityisesti siitä, mikä tässä on nyt ollut esillä: Tämä koskee
myöskin eläkkeensaajia. Tämä koskee myöskin eläkkeensaajia. Viimeisen neljännesvuos-
sisadan aikana olemme eläneet tilanteessa, että eläkkeensaajat ovat olleet se tulonsaajaryh-
mä, jolta on heikennetty etuuksia kaikkein eniten itse asiassa koko Suomen historian aika-
na. Se on pitkä lista, enkä rupea, arvoisa puhemies, tässä sitä listaa käymään läpi. Nyt meil-
lä on ensimmäisen kerran hallitusohjelma, joka selkeästi, ohjelmallisesti kohentaa ikäih-
misten elämäntilannetta Suomessa, mukaan lukien eläketurva. Tämä on nyt syytä tässä re-
kisteröidä ja huomioida, että tässä on iso asia. Siellä on epäilemättä uudistusvaatimuksia
paljonkin. Yksi on muun muassa tämä taitettu indeksi, joka on tietenkin jossain vaiheessa
kumottava, koska ei ole järkevää, että on joku tulonsaajaryhmä, jonka elintaso lakisäätei-
sesti laskee, mutta se ei ole, arvoisa puhemies, nyt tämän debatin aihe, mutta haluan koros-
taa, että eläkkeensaajien tilanne kokonaisuutena kohenee Suomessa vahvasti. Minä toi-
von, että oppositionkin edustajat kiittävät hallitusta tästä.

16.44 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! En malta olla edustaja Viitasel-
le vielä kertaamatta sitä, mitä tapahtui teidän ollessanne edellisen kerran hallituksessa
2011—2015. Silloin valtionvelka kasvoi 80 miljardista 100 miljardiin, kuntien velka
10:stä 17 miljardiin. Valtion kassaa te tyhjensitte noin 8 miljardilla. Myitte valtion omai-
suutta yli 3 miljardilla, muun muassa Carunan, ja sähkönostajat tietävät, mitä siitä seurasi.
Kunnat olivat ahdingossa. Tuli valtava määrä yt-neuvotteluja ja kuntapakkoliitoksia. Täl-
laiseen tilanteeseen ajaututtiin teidän hallituskautellanne, ja mikä pahinta, tuli 100 000

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

uutta työtöntä. Siinä tilanteessa oltiin keväällä 2015. Silloin oli pakko tehdä suunnanmuutos. [Pia Viitanen: Silloin oli pakko bensaveroa nostaa!] — Silloin oli pakko nostaa vähän bensaveroaikin, kun oltiin kriisin partaalla. Nyt ei olisi kyllä, mutta te haluatte harrastaa sellaista ilmastopolitiikkaa, joka rankaisee maaseudun vähävaraista väkeä kaikkein raskaimmin, ja sitä me emme hyväksy, mutta se on seuraavan kohdan asiana.

Arvoisa puhemies! Viime kaudella tuli kuitenkin 140 000 työpaikkaa, ja muistelen, että edesmennyt edustaja Outi Ojala oli sitä mieltä, että työ on parasta sosiaaliturvaa, ja olen samaa mieltä. No, tietysti me jouduimme potkituksi pois hallituksesta, mutta olimme tekemässä näitä päätöksiä, joitten ansiosta tämä 140 000 työpaikkaa tuli suurelta osin. [Pia Viitanen: Leikkaamassa!]

Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén luki vähän valikoiden tätä budjettikirjaa. Kun otatte auki sivun Y 16 ja siellä tämän alaosassa olevan taulukon, niin täällä todellakin, jos vertaa vuoden 2018 lukua ”Verot ja sosiaaliturvamaksut” eli veroaste tältä osin, se oli 42,3 vuonna 2018, mutta tänä vuonna 41,9 ja ensi vuonna 42,2, eli tästä vuodesta ensi vuoteen nousee 0,3 prosenttiyksikköä. Tämäkin on fakta, tästä kirjasta löytyvä fakta. [Aki Lindénin välihuuto]

Arvoisa puhemies, vielä kolmas asia: jos meillä olisi tässä pöydässä työllisyystoimenpiteitä konkreettisesti, niin voitaisiin ymmärtää, että te kiristätte tavallisen palkansaajan verotusta niin kuin tuossa lukee, [Kimmo Kiljunen: Se on asiakohta eteenpäin, työllisyystoimi!] mutta kun ensimmäistäkään työllisyystoimenpidettä ei hallitus ole tänne vielä saanut aikaiseksi, tämä edesmennyt hallitus, niin olemme vakavassa tilanteessa siinä mielessä. Edustaja Satosen puheet [Puhemies koputtaa] ovat hyvinkin varteenotettavia, vaikka kokoomuksen linja muutoin on kyllä aika lailla harhassa.

16.48 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Nyt Kankaanniemelle muistutuksena vielä, mitä tapahtui 2011: Maailma sukelsi todelliseen talouskriisiin ja Suomi... [Perussuomalaisten ryhmästä: Se oli 2008!] — 2008, elettiin silloin sitä aikaa — 2008 jälkeen maailma sukelsi talouskriisiin. 2011, jolloinka sosiaalidemokraatit olivat hallituksessa, tuona aikana kuitenkin eduskunta paransi kansalaisten perusturvaa, työttömyyspäivärahaa, perusturvaa nostettiin yli sadalla eurolla, toimeentulotukea parannettiin, ihmisten eriarvoisuus kapeni vastoin kuin viime kaudella. [Toimi Kankaanniemi: 100 000 ihmistä putosi työttömyyteen!] Me elimme erittäin poikkeuksellista elämää maailmalla, ja tässä Suomi oli myös mukana.

Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron, kun kuuntelin edustaja Satosen ja Auton puheenvuoroja. On selvää, että tänä päivänäkin me kaikki kannamme suurta huolta siitä, mitä työmarkkinoilla tapahtuu ja mitä työllisyyskehityksessä tapahtuu. Tämä ei ole vain hallituksen asia, tämä on meidän kaikkien asia. Mutta aikaisemmasta viisastuneena täytyy todeta, että ainakaan minä en halua sotkeutua työmarkkinaneuvotteluihin ohjaamaan, kuinka työmarkkinoiden tulisi tehdä, kuten edustaja Satonen tässä äsken omassa puheenvuorossaan totesi.

Kokoomus syyttää nykyistä hallitusta monista erilaisista toimista, muun muassa julkisen talouden ja kuntatalouden tilasta ja verotuksesta. Viime kaudella, tänä vuonna kokoomuksen valtionvarainministerikaudella kuntatalous meni vaikeampaan tilanteeseen kuin 20 vuoteen, [Toimi Kankaanniemi: Tarttis tehdä jotain!] ja sitä aikaa me elämme nyt tällä hetkellä. Nyt voimassa oleva hallitus parantaa kuntataloutta ja nostaa sen takaisin positiiviseen elämänvaiheeseen tai tilanteeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Toinen asia: Viime kaudella verotusta kevennettiin suurituloisilta. Nyt tällä kaudella hallitus haluaa parantaa nimenomaan pieni- ja keskituloisten ihmisten ansioita pienentämällä verorasitusta heiltä. Se verorasitus, joka nyt tällä hetkellä heitä rasittaa, ovat viime kaudella tehdyt sosiaaliturvamaksut, jotka vaikuttavat vielä tälläkin hetkellä. Ja siitä te syytätte meitä, vaikka olette sen itse tehneet. Jollakin tavalla tuntuu hyvin ristiriitaiselta tämä keskustelu sen takia, että tässä menevät sekaisin viime kaudella tehdyt päätökset ja viime vuonna tehdyt päätökset, jotka ovat voimassa tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ja jotka te nyt sitten kohdistatte sosiaalidemokraateille ja tälle hallitukselle ja syytätte heitä niistä.

16.51 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tämä tänään nimitetty hallitus ja edellinen Rinteen hallitus ja siinä olevat puolueet ovat puhuneet kyllä lämpimästi vanhusten asioista, mutta eivät kuitenkaan ole valmiita tekemään riittäviä toimenpiteitä heidän eteensä — jos he olisivat, he olisivat kiinnostuneita myöskin eläkeläisten verotuksen korjaamisesta. Nimittäin nythän on niin, että välillä 1 300—3 400 euroa kuukaudessa ansaitseva eläkeläinen maksaa enemmän veroa kuin vastaavalla tulolla oleva palkansaaja. [Pia Viitasen välihuuto] Erotus on suurimmillaan siinä noin 2 000 euron kuukausitulon kohdalla. Tämän korjaaminen maksaisi minimissään 250 miljoonaa euroa, jos se tehtäisiin, mutta teillä ei ole ilmeisesti mielenkiintoa korjata eläkeläisten verotusta. [Johannes Koskinen: Kokoomus oli 12 vuotta hallituksessa!]

Toinen asia, mihin, arvoisa puhemies, haluaisin tuoda vielä yhden asian esille, on tuo edustaja Semin nostama kotitalousvähennys. Nythän on niin, että meillä oli kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa Sitran malli, joka tarkoittaisi sitä, että yli 75-vuotias voisi ostaa palveluja itselleen 1 200 eurolla vuodessa ja saisi siihen tukea sekä verohuojennuksen että ihan rahan muodossa. Se samalla toisi niitä tarvittavia työpaikkoja tähän maahan. Mutta näyttää siltä, että hallitus ei ole kiinnostunut myöskään siitä, millä tavalla eläkeläinen tai seniori voisi parantaa omaa hyvinvointiaan ostamalla niitä palveluja.

16.53 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa näkyy kertaus olevan opintojen äiti viikosta toiseen. Täällä on aika monta puheenvuoroa käytetty kuntataloudesta ja työmarkkinatilanteesta. Kuntatalouden osalta on kumminkin totuus, että edellinen hallitus, porvarihallitus, jähdytti indeksit ja se tarkoitti noin 600 miljoonan euron aukkoa kuntatalouteen. Sitä nyt paikataan kunnissa, ja sen heijastus on myös suoraan kuntayhtymiin. Tämä hallitus vahvistaa kuntataloutta 1,1 miljardia kokonaisuutena ja palauttaa ne leikatut lomarahat, minkä täällä on moni edustaja todennut. Totuus on se, että pieni- ja keskituloisten ostovoima kasvaa noin 30—80 euroa kuussa, ja se on hieno asia.

Työmarkkinatilanteesta jos puhun, niin ymmärrän täysin, miksi ollaan tällä hetkellä tässä tilanteessa. Koko 2010-luvun reaali-palkat eivät ole nousseet yhtään, nolla prosenttia, ja samaan aikaan on vahvistettu yritysten puolella: Kiky-työtuntien pidennys 3,1 miljardia, yhteisöveroleikkuri 7,7 miljardia, Kela-maksun poisto 7 miljardia, kiky-sova-maksun alennus 4 miljardia. Kaiken kaikkiaan yritysten kilpailukykyä on parannettu 21,7 miljardia, ja se ei ole näkynyt yhtään työntekijän kukkarossa. Ei tarvitse ihmetellä, miksi tämmöisessä työmarkkinatilanteessa tällä hetkellä ollaan. Jossain vaiheessa osinkojen sijaan pitää sieltä myös työntekijöillekin saada palkkaratkaisu aikaan, ja nyt sen aika on joka tapauksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

16.54 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Täällä tuli jo useassa puheenvuorossa ihan hyviä näkemyksiä näistä kuntatalouteen liittyvistä asioista ja toimista, viime hallituksen toimet verrattuna tämän hallituksen toimiin. Kun täällä erityisesti edustaja Satonen hyvin innokkaasti kuvasi Tampereen tilannetta, niin todettakoon nyt ensinnäkin, että Tampereen ratkaisut syntyivät budjettisovussa yhdessä kokoomuksen kanssa, mikä sinänsä ihan oikein ja hyvä onkin, että haetaan harmoniaa, mutta mitä esimerkiksi talousarviovaltuuston käsittelyssä oli, niin pormestari siellä kyllä kertoi, että ensimmäistä kertaa nyt moneen vuoteen Tampereen valtionosuudet kasvavat ensi vuonna. Eli tämä hallitus on nimenomaan kääntänyt tämän suunnan kuntiin nähden, ja toivomme, että tätä myöten suunta voi liikkua parempaan.

Eli tässä, puhemies, oikeastaan ehkä kiteytyykin se, kuten monessa puheenvuorossa tässä edellä, että kysymys on viime kädessä myös arvovalinnoista, jotka tehdään hieman eri pohjalta. Tämä hallitus haluaa turvata palveluja, parantaa palveluja, satsata enemmän koulutukseen, pienituloisen ihmisen asemaan, ja sitten kokoomus esimerkiksi omassa vaihtoehdossaan laskisi vielä paljon enemmän hyväosaisten veroja, ja tässä nyt sitten muitakin veronalennuksia väläyttellen keskustelun myötä ja samaan aikaan kannetaan huolta siitä, että julkinen talous on todella hankalassa tilanteessa. Tämän huolen me kaikki toki myönämme, että julkisessa taloudessa on isot haasteet. Sen puolesta teemme työtä, että työpaikkoja tulevaisuudessa syntyisi. Siitäkin keskustelimme viime viikolla, että kyllähän jo nyt niitä työllisyystoimia on kosolti ollut. Muun muassa kuntakokeilut, jotka edellinen hallitus lakkautti, ollaan palauttamassa ja palkkatukea ollaan kohentamassa. Viitataanpa nyt tämänkin istunnon esityslistaan: muutaman askeleen päässä on eräs työllisyystoimi eli veromuutos, jolla yrityksille annetaan tuplapoistoja määräajaksi. Eli kyllähän nämäkin tähtäävät työllisyyden parantamiseen, ja siksi ehkä on hieman, sanotaanko, harhaanjohtavaa antaa se kuva, että yhtään työllisyystoimea ei olisi tullut, kun päinvastoin niitä on nyt jo tulut kosolti.

16.57 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Minusta Rinteen hallitus linjasi varsin tyydyttävällä tavalla ansiotuloverotuksesta, ja tätä linjaahan nyt tänään nimitetty Marinin hallitus jatkaa, eli ansiotulon veroperusteisiin tehdään vuosittain indeksitarkistus. Näin verotus ei pääse kiristymään, otetaan huomioon inflaatio ja ansiotason nousu. Tämä Rinteen hallitus jopa nosti solidaarisuusveron alkamisrajaa, mitä viime kaudella viimeisessä vaiheessa ei lainkaan tehty, kun Orpo oli valtiovarainministerinä. Nyt hallitus sitten operoi. Tähän ei olla sitouduttu sillä tavalla kiveenhakatusti. Me nyt otamme hallituksessa pieni- ja keskituloiset huomioon tässä sillä tavalla, että kun nyt liikennepolttoaineiden valmisteverot nousevat, niin se erityisesti kompensoidaan 200 miljoonalla eurolla vuositasolla pieni- ja keskituloisille. Tässä hallitusohjelmassa ei ole muutenkaan suljettu pois sitä mahdollisuutta. Ei sinänsä liikuta näissä ajatuksissa, mutta periaatteessa ollaan sitouduttu siihen, että ansiotulon verotus ei ainakaan kiristy. Nyt ei katsota olevan ansiotulon veronkevennysten aika juuri tällä hetkellä. Aikaisemmat hallitukset vastaavat tietysti omista toimitaan, ja niissä kokoomus ja perussuomalaisetkin taisivat olla mukana.

16.59 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Edustaja Kauma nosti esille kokoomuksen ajatuksen siitä, että suunnattaisiin kotitalousvähennystä tiettyyn ikäluokkaan. Sehän on mielenkiintoinen ajatus, niin kuin kauniskin ajatus, ja olisi varmaan hyvä, jos se olisi toteutettavissa. Sitähän kokeiltiin tai ilmeisesti tutkittiin viime kauden aikana ja todettiin ää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

rimmäisen vaikeaksi, ellei mahdottomaksi, toteuttaa, ja tämänhän toki esittäjät myöskin tietävät. Mutta se on mielenkiintoinen ajatus toki. Mielenkiintoisemmanhan siitä tekee sitten vielä se, jos oikeasti ajattelee, että sillä saa sen viisikymmentäkertaisen tuoton, niin kuin kokoomuksen varjobudjetissa 77 miljoonan satsauksella 335 miljoonaa — kukapa nyt ei sitä jättäisi mainitsematta ainakaan. Samalla tavalla tietenkin, jos laittaisi siihen nyt sitten reilusti 200 miljoonaa, sillä yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennyksellä saisimme maksettua meidän hävittäjämme. Sehän vasta hienoa olisikin. Mutta käytännössä kuitenkin tämä on ilmeisesti aika vaikea toteuttaa. Ei voi näitä kohdistaa näin ikäryhmien mukaan, vaikka se hyvältä ajatukselta tuntuukin.

No, muutenhan tässä nyt madalletaan ansiotuloverotusta tietyissä kategorioissa. Toki se, kun työntantajamaksuja siirtyy yrittäjältä pois eli kun kevennetään yrittäjän taakkaa ja siirretään ne palkansaajille, tarkoittaa kyllä, että joillekin jää vähemmän rahaa käteen, ja se ei tietenkään ikinä ole hyvä asia.

Hyvä nyt tässä esityksessä on toki se, että tehdään Suomesta vähän houkuttelevampii maa investoida, vähän houkuttelevampi maa ulkomaalaisille yrityksille etabloida toimintaansa täällä tällä lähdeveromuutoksella. Se on asia, joka on kyllä kaikkien intressissä. Kun tähän vielä lisää sen kohta käsiteltävänä olevan asian, että yritysten investointeihin kannustetaan kaksinkertaisilla poistoilla, niin hyvällä syyllä voi sanoa, että se Suomi, jossa tämä hallitusohjelma on tällaisena toteutettu, on vuonna 23 kyllä huomattavasti yrittäjäystävällisempi kuin mitä se on tänään, ja siitä meidän kaikkien tulee olla iloisia.

17.01 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä tuli kuntatalous esille, niin en voi olla kertomatta, että edustaja Viitasen tältä osin antamat tiedot eivät aivan tarkkaan pidä paikkaansa. Nimittäin kun avataan tämä 1,1 miljardin summa, joka tässä budjettikirjassa on kunnille lisäyksenä suhteessa tähän vuoteen, niin siitä on 329 miljoonaa [Pia Viitasen välihuuto] eli neljäsosa veromenetysten kompensatiota kunnille. Eli täällä on päätetty verolaeissa sellaisia verolakimuutoksia, jotka vievät kunnilta verotuloja, ja se kompensoidaan. Ja 329 miljoonaa tarvitaan siihen. Ei se ole mitään uutta tuloa kunnille vaan menetysten korvaus.

Toinen kohta tässä on kiky-leikkauksen pienentyminen lomarahaleikkauksien päättymisen takia, 285 miljoonaa. Ensi kesänä kunnat maksavat lomakorvaukset täytenä, viime kesänä eivät maksaneet. Nyt maksavat täytenä, ja siihen tulee valtionosuus. Ei se ole uutta rahaa jaettavaksi vanhustenhoitoon tai muuhun vaan menee työntekijöiden ja viranhaltijoiden lomarahoihin.

Sitten on tämä kikystä johtuva kertaluonteinen kompensatio, 237 miljoonaa, jonka jo päätimme maksaa tänä vuonna. Sekään ei ole uutta siinä mielessä, että jos tätä ei tehtäisi, kunnilta leikattaisiin kikyn takia kahteen kertaan 237 miljoonaa euroa. Eli sekään ei ole puhtaasti mitään uutta valtionosuutta.

Sitten on 166 miljoonaa peruspalvelujen kustannustason nousuun eli indeksikorotus 2,4 prosenttia. [Aki Lindén: Juuri näin!] Se ei ole mitään uutta rahaa, koska kustannukset nousivat, niihin tulee valtionosuus. Eli kunnat maksavat sataprosenttisesti ja saavat sitten siihen valtionosuuden sen prosentin mukaan, mitä kunta valtionosuuksia saa. Ei se ole mitään uutta rahaa, jolla palkattaisiin väkeä vanhustenhoitoon, missä tarve on polttava.

Sitten on vielä tämä lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus kuntien ja valtion välillä, joka tehdään aina, kun todelliset luvut on saatu selville. Kunnat ovat siis saamassa tätä kautta sen 102 miljoonaa, minkä ne ovat jo maksaneet menneenä vuonna. Tässä vain mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

setaan ikään kuin jälkikäteen korvauksia kunnille lainsäädännön perusteella. Sekään ei ole uutta rahaa siinä mielessä, että se on jo käytetty.

Sitten asukasluvun ja muiden laskentatekijöiden muutokset, [Puhemies koputtaa] tuo 18 miljoonaa. No, se siirtyy kunnilta toisille.

17.04 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta tästä kotitalousvähennysmallista, joka kokoomuksella oli vaihtoehtobudjetissa, sen, että nythän me kaikki tiedämme, että vanhusväestö kasvaa koko ajan, ja kun aika moni meidän ikäihmisistämme haluaa asua kotona mahdollisimman pitkään, niin on totta kai tarpeen, että me kehitämme erilaisia malleja, joilla ikäihmiset pystyvät ostamaan palveluja kotiinsa. Nythän se epäkohta tässä nykyisessä kotitalousvähennyksessä on ollut se, että jos tulot ovat kovin pienet, niin sitä vähennystä ei pysty hyödyntämään. Olenkin hyvin harmissani siitä, että edustaja Adlercreutz hallituspuolueen edustajana oli tuossa hyvin skeptinen ja suhtautui aika ikävästi tällaisiin uudistuksiin. Me kokoomuksessa haluamme koko ajan miettiä uudenlaisia malleja, joita voidaan kokeilla. Yritysten ja erehdysten kautta sitten varmasti löydetään sellaisia palvelumalleja ja verovähennyksen muotoja ja auttamisen muotoja, että vanhukset voivat turvallisesti asua kotonaan niin kauan kuin he itse haluavat.

17.05 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Sääli, että edustaja Viitanen kerkesi lähteä pois salista. Hän puhui täällä paljon verotuksesta ja siitä, että kokoomus olisi laske-massa veroja kaikissa tuloluokissa. Se on totta, mutta olihan täällä kuitenkin mahdollisuus muun muassa sosiaalidemokraateilla puuttua tähän apteekkarivähennykseen, jota he kritisoivat viime kaudella vahvasti. Sille ei tehty mitään, joten apteekkarit jatkossakin saavat sitten enemmän käteen tuloistaan demareista huolimatta.

Mutta faktat ovat ne, että kokonaisveroaste tulee nousemaan ensi vuonna. Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja siitä. Palkansaajien verotus — jos sinulla on yli 2 300 euroa kuukaudessa palkka — tulee nousemaan. Ja samaan aikaan kuitenkin polttoaineverotusta nostetaan ja kotitalousvähennystä leikataan, joten kyllä nämä kaikki valitettavasti osuvat todella kovaa ahkeraan keskiluokkaan.

17.06 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi: 1,1 miljardia hallituksen toimenpiteillä kumminkin kuntatalouteen laitetaan lisää rahaa. Ne ovat näitä kompensatioita, lomarahojen maksamista ja indeksijäädytyksen poistoja. Tietysti ei mitä kuntatalous olisi tarvinnut, olisi tarvinnut huomattavasti enemmän, mutta minusta oikea suunta on.

Toinen asia: Aina ei olla täysimääräisesti kompensoitu niitä lisätehtäviä, mitä sitten kunnille on tullut. Ja tämän hallituksen hallitusohjelmassa se on kirjattu täysin, jotta kaikki lisätehtävät, mitä hyviä asioita nyt siellä opetus- ja kulttuuritoimenkin osalta, varhaiskasvatuksen osalta on tulossa, sitten kompensoidaan täysimääräisesti. Hallitusohjelman kirjaus, ja näin ei ole ollut edellisillä hallituksilla. Kunnille on tullut lisää velvoitteita ja rasitteita, joita ei ole täysimääräisesti kompensoitu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Kiljunen Kimmo.

17.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä todella ihailen tuota kokoomusedustajien voimakasta ja tarmokasta esiintymistä tavallisten ahkerien ja työssäkäyvien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

suomalaisten puolesta. Viimeksi edustaja Wallinheimo tästä puhui. Hän viittasi kokonaisveroasteeseen, ja minä viittaan uudestaan edustaja Lindénin puheenvuoroon. Täällä aikaisemmin hän luki budjettikirjaa ja me näimme, miten kokonaisveroasteelle käy. Ja me myöskin näimme, miten valtaenemmistölle suomalaisista, ahkerista suomalaisista, kotitalouksille käy Suomessa. Heidän käteenjäävät tulonsa lisääntyvät tämän budjettiesityksen ansiosta.

17.08 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Vielä edustaja Eskeliselä: Todellakin hallitusohjelmassa on sellaisia uusia tehtäviä, jotka lankeavat kunnille, muun muassa varhaiskasvatus kaikille, ryhmäkokojen pienentäminen, hoitotakuu, hoitajamitoitus, oppivelvollisuuden laajentaminen. Sitten muita toimenpiteitä kunnissa on edessä, esimerkiksi korjausvelka on varsin suuri monella kunnalla. Ja sitten sairaanhoidon menojen kasvu on varsin suurta. Nimenomaan nämä kolme ensin mainittua, tai oikeastaan neljä, ovat hallituksen uudistuksia, joiden kustannukset se on luvannut korvata sataprosenttisesti kunnille. Mutta, kun käsitelimme kuukausi sitten julkisen talouden suunnitelmaa neljäksi vuodeksi eteenpäin, siellä ei ollut rahoitusta näihin tarpeisiin, ei lähimaankaan sitä, mitä ne tulevat maksamaan. Teillä on kova työ pitää tuo lupaus, että te maksatte sataprosenttisesti kunnille ne velvoitteiden kasvut ja uudet tehtävät, jotka te aiotte niille säätää.

17.09 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tykkään, jos näin voi sanoa, keskustella edustaja Kankaanniemen kanssa, koska hänellä on luvut hallussaan. Olisin vielä täydentänyt niiltä osin, että unohditte kuitenkin mainita sen, että 0,09 prosenttia, mikä on 25 miljoonaa, tulee ihan kokonaan uutta, mikä kompensoi sataprosenttisesti niitä kokonaan uusia tehtäviä. Viittaan edelleen tähän asiakohtaan 24 ja siellä olevaan hallintovaliokunnan lausuntoon, jossa pyynnöstäni valiokuntaneuvos kokosi erittäin hyvin sinänsä monimutkaisten peruspalvelujen valtionosuuksien eri suuntiin kulkevat tulovirrat.

Eli aivan niin kuin edustaja Eskelinen täällä totesi, rahaa tulee merkittävästi lisää. Ja sitten edustaja Kankaanniemi kertoi, mistä eri lähteistä ne tulevat. Sitten oli vielä tämä pieni lisäosuus, jota Kankaanniemi ei tässä maininnut, jonka itse tässä mainitsin.

Edustaja Wallinheimolle sanoisin, että kun tässä olin Apteekkariliiton juhlaillallisilla [Puhemies koputtaa] juhlapuhujana, istuin tuntemanne apteekkarin, hyvän ystävänne vieressä, ja hän varmaan ilahtuu tuosta teidän puheestanne.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Wallinheimo.

17.10 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Kysymys ei ollut siitä, mitä minä olen siitä mieltä. Kysymys oli siitä, mitä sosiaalidemokraatit olivat viime kaudella mieltä ja mitä ovat nyt mieltä. Aivan täysin päinvastaista mieltä. [Aki Lindén: Mekin kehitymme!]

Mutta pitää edustaja Kiljuselle vielä sanoa tästä, että täällä lukee: julkisyhteisöjen saamat verotulot sektoreittain ja verolajeittain bruttokansantuotteesta vuonna 2019 ovat 41,9 ja ensi vuonna 42,2. En minä ymmärrä, miten te voitte nämä luvut kääntää toisinpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja keskustelu — jahas, edustaja Kiljunen Kimmo.

17.11 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä nyt menee jankutukseksi, mutta kai ne kädessä olevat tulot ovat kuitenkin se ratkaisevin asia, ja 70 prosentilla suomalaisista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

kohenee tilanne. Tässä on tehty valinta. Ne ovat pienituloisia, keskituloisia ihmisiä, joilla tilanne kohenee, suurituloisilla hieman laskee.

17.11 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Tämä nyt menee tietysti desimaalipeliksi, mutta todetaan nyt se koko lukusarja sieltä sivulta Y 16. Se oli siis 43,0 prosenttia tämä kokonaisveroaste, joka lasketaan bruttokansantuotteesta. Sitten vuonna 2018 se oli 42,3. Ennuste nyt meneillään olevalle vuodelle — siis kahdella tähdellä merkittynä, koska meillä ei vielä ole sitä tiedossa — oli 41,9, ja ensi vuodelle on ennustettu 42,2.

Eli aivan kuten edustaja Kankaanniemi sanoi, ensi vuodelle arvio on 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi, mutta kun tarkastelee koko edellisen hallituksen kautta, niin olemme alemmalla tasolla kuin vuonna 2018, jolta meillä on faktatulos olemassa. [Toimi Kankaanniemen välihuuto]

17.12 **Lulu Ranne ps:** Arvon puhemies! En malta olla kommentoimatta tätä kuntataloutta, joka on noussut tässä monessa kohtaa esiin.

Julkisen talouden tasapainon saavuttaminen vuoteen 23 mennessä vaikuttaa hyvin kaukaiselta tavoitteelta. Vaikka täällä puhutaan koko ajan niistä valtionosuuksien lisäämisistä ja muista, niin kaikki hyvin tiedämme sen, että kuntien itsemääräämisoikeus mahdollistaa sen, että kunnat käyttävät näitä rahoja paikkaamaan esimerkiksi kehoja päätöksiä, jotka ovat synnyttäneet turhia lisäkustannuksia kunnille.

Eli päätös päätökseltä kunnat myös voivat lisätä itse ongelmiansa. Kannattaisi ehkä harkita, nyt uudenkin hallituksen, ottaa niin kuin ajatuksiin se, että olisiko mahdollista tarkastella näitä kriisikuntakriteereitä hieman uusin silmin. Meillä on erittäin, erittäin tiukka tilanne tuolla kunnissa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.